

OBEČNÁ A ALTERNATIVNÍ DIDAKTIKA - SEMINÁŘ

MOC VE ŠKOLE

13549@mail.muni.cz

Zdeněk Hromádka

MOC VE ŠKOLE

Co je to moc?

- Thomas Hobbes (Leviatan); Nicollo Mchiavelli (vladař)
- „Mít moc znamená přinutit někoho, aby udělal něco proti své vůli.“ (N.M.)
- „Moc je měřítko schopnosti nějaké entity kontrolovat své prostředí včetně chování jiných entit (netýká se tedy pouze lidské společnosti)“

K ČEMU JE MOC?

- Prosazování vlastních zájmů.
- Čím víc zdrojů kontrolujeme, tím se cítíme lépe.
- Prostředek k naplňování vzdělávacích cílů.

MOC VE ŠKOLE

- Škola jako instituce anonymní moci.
- Učitel potřebuje moc (legitimní moc) pro naplňování výukových cílů.
- Žák „zlobí“, protože chce část moci učitele pro sebe.

KÁZEŇ VE VÝUCE

- Učitelé si často stěžují, že jsou proti žákům bezmocní (Co si dnes žáci dělají z důtky nebo dvojky z chování?)
- **Příklad Bendl, s. 11**
- Učitelé si často neuvědomují, jakou mají nad žáky ve skutečnosti moc.
- „Pokud se týká povinností učitele, kloníme se k závěru, že v jeho aktivitách je dominantní přímá výuková činnost, ve výchovných aktivitách převažuje pedagogický dozor a udržování školní kázně.“ (Solfronk, 2000, s. 18 In Bendl 2004, s. 21)

KÁZEŇ VE VÝUCE

- Výzkumy: Nekázeň představuje pro většinu učitelů největší zatěžující problém, vyvolává pocit bezradnosti.
- Nekázeň vede k významnému snížení podílu času věnovanému učení, což výrazně poškozuje výsledky výuky (Kalhous, Obst 2009, s. 386).

PŘÍČINY NEKÁZNĚ VE VÝUCE

- Biologické:
- Sociální:
- Situační:
  - Adolescence: Odpovědi žáka na psychologický nátlak:
    - Protiútok (jednání učitele pokládá za nepřijatelné).
    - Útěk (záškoláctví, předstíraná nemoc, atd.).
    - Naučená negativní reakce na dospělé (nebezpečí generalizace).
  - Liberalizace?

JAK BUDOVAT UKÁZNĚNÉ PROSTŘEDÍ?

- Třída komunitou.
- Podíl na prosazování pravidel a hodnot.
- Třída kolektivem?
- Kvalitní klima třídy i školy (vztahy mezi kolegy a mezi učiteli a rodiči).

